

یک تجربه‌ی آموزشی

نسرین ستاری نجف‌آبادی

با نمونه‌های مشابه رنگ‌های معمولی برابری می‌کنند و با قیمتی بسیار ارزان، در دسترس همگان قرار دارند. هم‌چون اغلب ابزارهای جدید هنری، این مدادها و پاستل‌ها را می‌توان در جعبه‌ها و بسته‌هایی با اندازه‌های گوناگون، یا در صورت تمایل و نیاز به رنگی خاص، به‌صورت تکی خریداری کرد.

مدادهای آبرنگی بسیار متنوع‌اند و هر سازنده‌ای، انواع گوناگون و کیفیت‌های متفاوتی از آن را عرضه کرده است. مثلاً مدادهایی با مغز سخت‌تر یا نرم‌تر و با رنگ‌دانه‌های غلیظ یا روغنی، یا روکش‌هایی با شکل‌های متفاوت، به طوری که بهتر در دست قرار گیرند. از این‌رو توصیه می‌شود، پیش از خریدن مجموعه‌ای کامل، انواع ساخت‌ها را امتحان کنید.

حمل آن‌ها بسیار آسان است و در پرداخت ریزه‌کاری‌های نقاشی‌هایی که حاصل مشاهده‌ی دقیق گل‌ها و حیوانات در محل هستند، بدون مشکلات آبرنگ‌هایی که سریع خشک می‌شوند، به‌طور فوق‌العاده عمل می‌کنند. از سوی دیگر، اگر نقاش منظره هستید، می‌توانید از آب و این مدادها، طرحی کلی از چشم‌اندازهای وسیع بکشید، یا در مدت‌زمانی اندک، طرح‌های رنگی دقیقی بیافرینید و بعداً در کارگاهتان آن‌ها را کامل کنید. بعضی از جذاب‌ترین نقاشی‌هایی که تا به حال دیده شده‌اند، حاصل ترکیب رنگ معمولی با

اشاره

مداد آبرنگی را باید نوعی وسیله‌ی نقاشی دانست، نه این‌که از آن به‌عنوان جای‌گزینی برای ابزار اثرگذار دیگر در امور هنرهای تجسمی استفاده کرد. در این مقاله به تمامی هنرمندان یادآوری می‌شود که امروزه ابزارهای آبرنگی به سرعت در حال فراگیر شدن هستند و به دلیل استفاده‌ی گسترده و حمل آسانشان، در موارد گوناگون می‌توان از آن‌ها بهره‌برداری کرد.

تجربه‌ای متفاوت با مداد آبرنگی

با مدادهای قابل حل در آب (آبرنگی) و پاستل‌ها، به همراه روش‌های خلاق و با تخیلی قوی، می‌توان گستره‌ای وسیع از بافت‌ها، طرح‌ها و جلوه‌های مهیج را به نمایش گذاشت. به‌راستی جای آن دارد که با این وسایل در حد ارزش واقعی‌شان برخورد شود و نه آن‌که جای‌گزینی باشند برای دیگر ابزار.

امروزه، فناوری ساخت ابزارهای آبرنگی به حدی از پیشرفت رسیده که دوامشان تقریباً تضمین شده است. این ابزار، در رنگ‌هایی با تنوع و غنایی بس چشم‌گیر که

رشد آموزش

شماره‌ی ۱
دوره‌ی هفتم
پاییز ۱۳۸۸

۴۰

این نوع ابزار طراحی، یا کاربرد آن‌ها با آب و جوهر و یا هر دو آن‌ها باهم بوده‌اند.

باید قدری وقت و کوشش در تمرین با این نوع ابزار صرف کنید. همان‌گونه که خود متوجه خواهید شد، هرچه بیشتر تجربه کسب کنید، فوت و فن کار بیشتر برایتان آشکار خواهد شد. احتمالاً خود خواهید دید که ابزارهای آبرنگی زمانی نتایج موفقیت‌آمیز خواهند داشت که فراتر از شیوه‌های مرسوم سنتی به کار برده شوند و به جای استفاده‌ی مستقیم از آن‌ها هم‌چون دیگر ابزار طراحی، به وسیله‌ی آب و قلم‌مو یا آب‌پاش از امکان جریان روان رنگ آن‌ها بهره گرفته شود.

در صورت اشتباه کردن با این مدادها، می‌توانید از پاک‌کن استفاده کنید، البته فقط در مراحل اولیه‌ی طرح؛ زیرا به محض افزودن آب، کاغذ رنگ‌دانه را به خود جذب می‌کند. این شیوه‌ی مرطوب ساختن، شما را در خلق سایه روشن‌ها یا محو لبه‌های تیز در کار یاری خواهد داد.

بیشتر کاغذها، مانند کاغذهای نقاشی یا ورق‌های نازک دفترچه‌های نقاشی، به خصوص وقتی با آب کار نمی‌کنید، برای کار با مدادهای آبرنگی مناسب هستند. کاغذهای نازک، به محض خیس شدن یا به‌ویژه هنگام استفاده از مدادی با مغز سخت، ممکن است سوراخ شوند. از این‌رو، بعضی از هنرمندان نقاشی، از کاغذهای مخصوص آبرنگ ۱۹۰ گرمی یا ۳۰۰ گرمی استفاده می‌کنند.

پیش‌طراحی و طراحی

ذهن آدمی، در طراحی اشیا، تحت تأثیر دو عامل قرار دارد: نخست، تلاش در رسیدن به شباهتی دقیق، هم‌چون عکس، و دوم، آرزوی گزینشی معقول و کنار هم قرار دادن افکار شاعرانه‌ی خود روی کاغذ، مطابق با موضوع. همان‌طور که ثبت وقایع و جزئیات برای آیندگان و مراجعات آن‌ها اهمیت دارد، احساساتی که موضوع نقاشی، در وهله‌ی اول برمی‌انگیزاند نیز عاملی مهم محسوب می‌شود. گاهی اوقات هر دوی این‌ها را می‌توان در یک نقاشی باهم تلفیق کرد.

برای حصول این مقصود، می‌توانید چندین بار از سوژه‌ی خود طرح بزنید و هر بار حالتی متفاوت از آن را به نمایش بگذارید. ابتدا، طرحی کلی را بکشید که دربردارنده‌ی برداشت یا احساسی ناگهانی از سوژه باشد. سپس برای ثبت تمامی جزئیات، از آن عکس بگیرید. (البته به گونه‌ای

بی‌روح!) سرانجام در صورت داشتن وقت کافی، کار را با طراحی دقیق‌تری که رنگ و بافت نیز به آن اضافه شده باشد، به پایان ببرید.

هرگاه سرعت و زمان در نقاشی اولویت داشته باشد، مدادهای قابل‌حل در آب و مدادهای گرافیتی آبرنگی بهترین انتخاب خواهند بود. مدادهای گرافیتی انواع متنوعی دارند و در بسته‌های کوچک یا به‌صورت تکی در بازار یافت می‌شوند. به راحتی در دست‌جای می‌گیرند و حمل می‌شوند و می‌توان در طراحی به شیوه‌های گوناگون و اجرای تصویر کتاب‌های مرجع و در نتیجه دفترهای مخصوص طراحی، از آن‌ها بهره جست. حاصل کار با این ابزار تنوعی چشم‌نواز دارد؛ از خطوطی آزاد، خیس شده با آب و به عبارت دیگر، طرحی محو شده در آب گرفته تا خطوطی محکم و قوی که وقتی با لایه‌هایی از رنگ‌های مدادی خشک یا مرطوب یا پاستل پوشانده می‌شوند، چه بسا طرح‌ها و نقش‌هایی بس اثرگذار عرضه می‌دارند.

نتیجه

این ابزارهای چندکاره‌ی شگفت‌انگیز، امکانات مسحورکننده و نامحدودی را به‌نمایش می‌گذارند. می‌توان در نقاشی، طراحی، ترسیم خطوط و مراحل پایانی نقاشی، هم به همراه ابزارهای دیگر و هم به تنهایی از آن‌ها بهره برد. ما در آغاز مرحله‌ای جدید در به‌کار بردن این ابزارهای آبرنگی هستیم. سال‌های مدید، آن‌ها را ابزارهای درجه دوم یا تنها مناسب نقاشی کودکان پنداشته‌اند. امیدوارم شما نیز خود دریافته باشید، این ابزار را می‌توان با شور و شوق و پرتحرک یا به‌طرزی ملایم و مرطوب یا خشک به‌کار برد. حتی می‌توان در صورت نیاز، طرز استفاده‌های گوناگون آن را هم‌زمان و در یک تصویر به‌کار برد. هیچ قانون و قاعده‌ای نیز وجود ندارد!

کاربرد این ابزار جدید یعنی آینده‌ای پرشور. بنابراین لحظاتی سرشار از شادی و موفقیت را برایتان آرزو مند!

منابع

۱. جیلبرت، وندی. دریافت کلی از کتاب نقاشی با مدادهای آبرنگی. ترجمه‌ی ندا گرگانی. انتشارات بهار. ۱۳۸۰.
۲. کتاب کارگاه نقاشی سال سوم فنی و حرفه‌ای رشته‌ی نقاشی.
۳. پاکباز، رونین. دایره‌المعارف هنر (آبرنگ).
۴. تجربیات شخصی.

هرگاه سرعت و زمان در نقاشی اولویت داشته باشد مدادهای قابل‌حل در آب و مدادهای گرافیتی آبرنگی بهترین انتخاب خواهند بود